

Danske bilister og henkastet affald

Analyse

Februar 2010

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Resumé af analyseresultaterne	4
DEL 1: BILISTER OG HENKASTET AFFALD	5
1.1. Over halvdelen af bilisterne smider affald ud af vinduet	5
1.2. De unge og de der kører meget, er de største bilistsvin	7
1.3. Landeveje og motorveje svines oftest til	8
1.4. Det er nemt, og det generer jo ikke nogen!	9
DEL 2: HÅNTERING AF AFFALD INDE I BILEN	11
2.1. Affald, der bliver i bilerne, fordeles i poser og i fralægningsrum	11
2.2. Der er ikke integrerede affaldsløsninger i danskernes biler	12
2.3. Bilisterne har stor interesse i bedre løsninger til affald i bilerne	12
DEL 3: RYGERE OG RYGEADFÆRD HOS BILISTER	14
3.1. Alle, der ryger i deres bil, har smidt cigaretskod ud af vinduet	14
3.2. Skoddene generer rygerne mindst, når de er udenfor bilen	15
3.3. Lugttætte mobile rygeløsninger efterlyses	15
BILAG	16
Hvem er de, de danske bilister?	16
Metode og gennemførelse	20
Spørgeskema	21

Indledning

Hold Danmark Rent er en netværksorganisation, som arbejder for at ændre danskernes holdninger og adfærd, så vi i fællesskab kan mindske mængden af henkastet affald.

Bag ved etableringen af Hold Danmark Rent står blandt andet: Dansk Landbrug, Dansk Retursystem, Bryggeriforeningen, YX Energi, FDB, Toms, McDonald's Danmark, Friluftsrådet og Miljøministeriet.

Alle kan støtte Hold Danmark Rent. Virksomheder, organisationer og kommuner kan blive støttemedlemmer og privatpersoner kan bliver støttevenner. På den måde markerer man en forpligtelse til at engagere sig i arbejdet for at gøre vores fælles omgivelser renere.

Et af de områder Hold Danmark Rent fokuserer på er henkastet affald fra bilerne. Coffee-to-go er blevet et almindeligt udtryk. Og vi indtager stadig mere og flere forskellige typer af drikkevarer, snacks og mad "on-the-go" – altså "på farten".

Hold Danmark Rent har taget initiativ til undersøgelsen af "Danske Bilister og henkastet affald". Analysen kortlægger bilisternes adfærd og kommer bag om, hvorfor så mange bilister smider deres affald ud af vinduet. Viden og forståelse er en vigtigt forudsætning for, at kunne sætte ind med de rigtige løsninger, når vi vil forsøge at ændre bilisternes adfærd og komme med inspiration til IKKE at bruge vinduet til affaldet.

Dataindsamlingen og den tekniske del af undersøgelsen er gennemført af WEBPOL i december 2009. Analysen af datamaterialet og sammenskrivningen af resultaterne til denne rapport er foretaget af asbjørnjensen.

Læs mere om Vejprojektet og om Hold Danmark Rent på holddanmarkrent.dk. Følg os på facebook.com/holddanmarkrent.

Resumé af analyseresultaterne

Undersøgelsen bekræfter hvad vi kan se langs vejene: en stor del af de danske bilister bruger bilvinduet som skraldespand, når de kører rundt i Danmark.

59% af de danske bilister har smidt affald ud af bilvinduet... Af dem siger mere end 20%, at de gør det ”en gang imellem” eller oftere. Og hver 20ende gang (5%) en bilist dumper affald ud af vinduet, er vedkommende en systematisk affaldssynder – dvs. en bilist der ”ofte” eller ”altid” smider affaldet ud af bilvinduet.

De unge er den aldersgruppe, hvor flest har smidt affald ud af vinduet... Det har 7 ud af 10 bilister mellem 18 og 35 år gjort. Sammenligner vi gruppen med bilister over 56 år, har de unge typisk 3 gange så ofte smidt tyggegummi ud af vinduet (12% mod 35%) og dobbelt så ofte smidt småt papir ud (8% mod 16%).

De bilister der kører mere end 30.000 km om året er dog de værste bilsvin... Flere end hver tredje (hele 37%) af dem svarer, at de ”en gang imellem” eller oftere bruger bilvinduet som skraldespand. Men værst er det, at 10% af dem konsekvent bruger vinduet, når de skal af med deres affald.

9% af alle bilister kører mere end 30.000 km om året. Denne gruppe må derfor vurderes at have ansvaret for en stor del af det affald, der smides ud af bilerne.

Rygerne er særligt konsekvente, når de smider cigaretskoddene ud af vinduet...

Undersøgelsen viser, at næsten alle rygere har smidt cigaretskod ud af bilen - og knap hver anden ryger bruger ”ofte” eller ”altid” bilvinduet, når de skiller sig af med cigaretskoddene. Da godt 10% af bilisterne ryger i deres bil betyder det, at cigaretskoddene konsekvent ryger ud af vinduet på hver 20'ende bil (5%).

Det er nemt, og det generer ikke nogen... er de begrundelser, som oftest bliver brugt. Men undersøgelsen peger også på, at der er stor forskel i opfattelsen af forskellige typer af affald. En stor del af alle bilister kommer frugtaffald i en særlig gruppe af acceptabelt ”organisk affald”. Det forvirrer begreberne, fordi man ”nogen gange må, og andre gange ikke må”. Og rygerne mener tilsyneladende, at cigaretskoddene slukkes for dårligt og er for ulækre til, at de hører til i bilerne.

Bilisterne peger på stort behov for at udvikle bedre affaldsløsninger i bilerne...

Integrerede affaldsspande, som er vandtætte og lette at tømme, er et ønske til nye biler. Og smarte poseløsninger, som let kan indpasses i eksisterende biler efterlyses. Det burde være den oplagte reklamegave og noget, der kunne uddeles på servicestationer og hænge på rastepladserne, siger mange af respondenterne. Skal man tro rygerne selv, vil mobile askebægre – som slukker cigaretten hurtigt, er lugttætte og som kan smides i skraldespanden bagefter – få mange til at holde cigaretskoddene på indersiden af bilvinduet.

DEL 1: BILISTER OG HENKASTET AFFALD

Knap 80% af alle danske bilister kører selv bil mindst en gang om ugen, og de kører i gennemsnit 16.684 km om året. Mændene kører både oftest og mest. Faktisk kører 85% af mændene mindst en gang om ugen, og de kører i snit 19.000 km om året. 70% af kvinderne kører mindst en gang om ugen og de kører i snit 14.000 km om året

9% af bilisterne kører mere end 30.000 km om året og er altså dem, der bruger flest timer i deres biler. En stor del af disse tilhører formentlig også gruppen af ”professionelle” bilister. Det vil sige fx kørende sælgere og chauffører.

Den primære kilde til affald i bilen er det, vi spiser og drikker undervejs. Ca 10% af bilisterne indtager et eller flere måltider om ugen i bilen, typisk frokost. Hertil kommer mellemmåltider og snacks, som 3 ud af 4 bilister indtager. Her er der et potentielt meget stort affaldsvolumen.

Bagerst i rapportens bilag er der tabeller, der viser bilistgruppens sammensætning og kørselsadfærd.

1.1. Over halvdelen af bilisterne smider affald ud af vinduet

Danske bilister smider affald ud af vinduet. Kun 41% af bilisterne svarer, at de ikke har smidt nogen former for affald ud af vinduet. Det svarer til, at 59% af de danske bilister har smidt forskellige typer af affald ud af bilen. Se tabel 1.

Tabel 1				
Sp: Hvilke af følgende stykker affald har du smidt ud af bilen?				
	Alder			
	18-35 år	36-55 år	56+ år	Total
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Frugtaffald (f.eks. æbleskrog og bananskræl)	52,3%	49,3%	28,2%	43,8%
Tyggegummi	34,8%	20,9%	12,0%	22,4%
Ispind	17,0%	14,0%	5,9%	12,5%
Småt papir (f.eks. fra slik, chokolade, boner, parkeringsbilletter mv.)	15,9%	10,4%	7,9%	11,3%
Cigaretskod	15,0%	11,3%	5,2%	10,5%
Cigaretpakke	3,6%	4,7%	1,8%	3,5%
Fastfoodemballage (f.eks. fra burgere, pizzabakker, bagerpose mv.)	6,8%	3,3%	,3%	3,4%
Dåse/ plastflaske	5,9%	2,0%	,3%	2,7%
Plastikpose	4,2%	1,5%	1,8%	2,4%
Avis	1,7%	1,5%	1,5%	1,5%
Tømme askebæger	1,0%	1,4%	1,6%	1,3%
Glasflaske	1,8%	1,0%	,2%	1,0%
Andre ting, notér:	2,3%	1,7%	1,1%	1,7%
Ingen af ovenstående	28,9%	36,2%	59,3%	41,0%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Base: Personer, der kører bil, hvor de selv er chauffør

Af dem siger mere end hver femte, at de gør det ”en gang imellem” eller oftere. Og stiller man sig langs vejene vil man kunne se, at hver 20ende gang en bilist dumper affald ud af vinduet, er vedkommende en systematisk affaldssynder (4,5% af de, der smider affald ud af vinduerne gør det ”ofte” eller ”altid”). Se tabel 2.

Tabel 2		
		Pct.
Hvor ofte smider du affald ud af bilen mens du kører?	Altid	,9%
	Ofte	3,6%
	En gang i mellem	16,2%
	Sjældent	65,1%
	Aldrig	14,2%
	Ved ikke	,0%
	Total	100,0%

Base: Personer, der smider affald ud af bilen

Ser vi dybere i analysens baggrundsdata er den gode nyhed, at der er ligestilling på området. Mænd og kvinder smider lige ofte affald ud fra bilerne. Den gamle fordom om, at affaldssynderen er dårligt uddannet eller kommer fra København holder heller ikke. Vi sviner lige meget over hele landet.

Der er til gengæld stor forskel på, hvor ofte bilisterne smider forskellige typer af affald ud af bilen. Se tabel 1. Organisk affald og småt affald smides langt oftere ud end større stykker affald. Op mod halvdelen (43,8%) smider frugtaffald ud fra bilerne. Herefter kommer småt affald som tyggegummi, ispinde, småt papir og cigaretter. Og få smider store stykker affald.

Det svarer meget godt til den kortlægning af danskernes holdning til affaldstyper, som Hold Danmark Rent har fået foretaget i 2007. Her fremgår det, at småt affald og organisk affald af mange betegnes som ”acceptabelt affald”. Mens stort affald og især farligt affald, som fx glas, er socialt uacceptabelt i brede kredse (Kilde: Henkastet Affald – Strategi og Værktøjer, Operate 2007. Rapporten kan downloades fra holddanmarkrent.dk).

Igen: graver vi dybere i analysens baggrundsdata, er der en svag tendens til, at de små affaldstyper og dåser/plastflasker sidder løsere i hænderne på mændene. Og at kvinderne både spiser og smider flere rester fra frugt ud af bilerne.

1.2. De unge og de der kører meget, er de største bilistsvin

Den dårlige nyhed er, at de største bilsvin falder i to helt tydelige grupper: de der kører meget og de unge.

Gennemgående har to til tre gange så mange 18-35-årige bilister end bilister 56+ smidt affald fra bilerne – lidt afhængig af typen af affald. Det kan vi se ud af tabel 1. Fx har 34,6 % af de unge smidt tyggegummi ud af bilen, mens kun 12% af den ældre gruppe har gjort det. Knap 6% af de unge har smidt dåser eller flasker ud af bilen. De kunne de ældre bilister ikke drømme om (kun 0,3% svarer, at de har gjort det). Undersøgelsen tyder på, at det især er tyggegummi, fastfoodemballage og dåser/plastikflasker, som sidder løsere i hænderne på de unge.

Som det ses af tabel 2, er det under 30% af de unge, der aldrig har smidt affald ud af vinduet. Det betyder, at 7 ud af 10 unge bilister mellem 18 og 35 år har smidt affald ud af bilvinduet.

Konklusionen er, at jo yngre bilist, jo flere har smidt affald ud af vinduet på bilen. Heldigvis er der ikke noget, der tyder på, at de unge bilsvin smider affald oftere ud fra bilerne end resten af bilisterne. På tværs af alder er ca. 4,5 % af bilsvinene systematiske syndere, der ”ofte” eller ”altid” smider affald ud af bilen, mens 16,2% gør det ”en gang imellem”. Se tabel 3 nedenfor.

Tabel 3
Sp: Hvor ofte smider du affald ud af bilen, mens du kører?

	Alder			
	18-35 år	36-55 år	56+ år	Total
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Altid	1,1%	,9%	,6%	,9%
Ofte	4,1%	3,1%	4,1%	3,6%
En gang i mellem	19,6%	15,5%	11,7%	16,2%
Sjældent	60,2%	66,9%	69,6%	65,1%
Aldrig	15,1%	13,6%	13,9%	14,2%
Ved ikke	,0%	,0%	,0%	,0%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Base: Personer, der smider affald ud af bilen.

Ser vi på de bilister der kører længst, ser det endnu værre ud. Deres moral er markant dårligere end øvrige bilisters. Det vil sige, at en større andel af de bilister, der kører mere end 30.000 km om året bruger vinduet, som deres foretrukne skraldespand. Se tabel 4 nedenfor.

Tabel 4
Sp: Hvor ofte smider du affald ud af bilen, mens du kører?

	Ca. hvor mange kilometer kører du om året?					
	1 - 5000	5001 - 10.000	10.001 - 20.000	20.001 - 30.000	Mere end 30.000	Total
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Altid	,0%	,0%	,5%	1,7%	3,9%	,9%
Ofte	1,2%	1,3%	4,7%	5,1%	5,7%	3,6%
En gang i mellem	8,6%	5,8%	18,0%	23,3%	27,0%	16,2%
Sjældent	68,2%	72,2%	67,4%	62,8%	44,4%	65,1%
Aldrig	22,0%	20,7%	9,4%	7,0%	19,0%	14,2%
Ved ikke	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Base: Personer, der smider affald ud af bilen

Det rigtigt kedelige resultat er, at disse bilister er mere konsekvente i deres svineri, når de sidder i bilen. Som det ses af tabel 4, smider knap hver tiende "ofte" eller "altid" deres affald ud vinduet. Det er mere end det dobbelte af gennemsnittet. Og 27%, eller næsten hver tredje, gør det "en gang imellem" eller oftere.

Konklusionen er, at de bilister der kører længst, bærer en stor del af ansvaret for affaldet langs vejene, på rastepladserne, ved lyskurvene mv. Ikke alene kører de mest. Det er også dem, der oftest og mest konsekvent bruger bilvinduet som skraldespand.

1.3. Landeveje og motorveje svines oftest til

Halvdelen af de gange, hvor bilisterne smider affald ud af bilerne, kører de på landevej. Hver femte gang kører de på motorvej. Og hver tiende gang er de på en rasteplads. Se tabel 5 nedenfor.

I undersøgelsen har vi ikke undersøgt hvilke typer af affald, og i hvor store mængder, der smides de forskellige steder. Men vi ved fra blandt andet Vejdirektoratet, at askebægre gerne tømmes, når bilerne holder stille fx ved en lyskurv eller på en tilkørsels/frakørselsrampe fra motorvejen. Mens fx emballagen fra fastfoodmåltidet eller flaskerne ofte ender på rastepladserne.

Der er en tendens til, at mænd og kvinder foretrækker at smide deres affald lidt forskelligt. Flere mænd end kvinder foretrækker lyskrydset, til-/frakørselsrampen og rastepladsen. Men flere kvinder end mænd foretrækker skoven og landevejen. En mulig forklaring kan være, at mænd generelt er mindre flove over at smide affald, mens kvinderne i højere grad foretrækker at gøre det, hvor de ikke bliver opdaget.

Tabel 5
Sp: Hvor har du senest smidt affald ud af bilen?

	Køn		
	Mand	Kvinde	Total
	Pct.	Pct.	Pct.
Mens jeg kørte på en landevej	46,8%	53,2%	49,9%
Mens jeg kørte på en motorvej	19,6%	20,1%	19,8%
På en rasteplads eller i rabatten	12,7%	9,1%	11,0%
Mens jeg kørte igennem en skov	3,6%	8,2%	5,8%
Ved et lyskryds	7,0%	1,4%	4,3%
Ved en til-/frakørselsrampe	3,9%	2,3%	3,1%
Andre steder	6,4%	5,8%	6,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Base: Personer, der smider affald ud af bilen

1.4. Det er nemt, og det generer ikke nogen!

”Det er det nemmeste”, ”Det generer ikke nogen” og ”Der er ikke noget sted i bilen, at gøre af det” er de årsager, de fleste bilister bruger, når de skal forklare, hvorfor de smider affald ud af bilen. Det fremgår af tabel 6. Men det er også svært at forklare, hvilket de 36%, der angiver ”Andre årsager”, indikerer.

Tabel 6

	Pct.
Det generer ikke nogen	20,1%
Det er det nemmeste	17,5%
Der er ikke noget sted i bilen til at gøre af det	12,4%
Det er ulækkert at have i bilen	5,6%
Der er nogen der samler det op	,8%
Andre årsager	36,6%
Ved ikke	7,0%
Total	100,0%

Base: Personer, der smider affald ud af bilen.

Går vi ned i analysens baggrundsdata er der en tendens til forskelle mellem mænd og kvinder samt mellem unge og gamle. Mændene trækker lidt oftere standardbegrundelserne ”nemt” og ”det generer ikke nogen”. Mens kvinderne er mere optagede af at finde en begrundelse og oftere svarer ”det er ulækkert” og ”ingen steder i bilen”. De unge er mere jeg-drevne og bruger oftere begrundelsen ”nemt” end de ældre bilister.

En mulig forklaring på, at så mange angiver ”andre årsager”, kan hænge sammen med opfattelsen af det organiske affald. Som nævnt tidligere (se tabel 1) har 43,8 % af bilisterne smidt organisk affald ud af bilen, hvilket gør organisk affald til den affaldstype, som oftest ryger ud af bilvinduet. Ser vi på de åbne besvarelser i undersøgelsen, indeholder rigtigt mange af dem refleksioner over det organiske affald. Her er et par repræsentative eksempler:

- ”Jeg smider ikke ting ud, som ikke kan nedbrydes i naturen. Alt andet er noget svineri”.
- Jeg smider kun æbleskrog ud af vinduet, og jeg gør det kun, når der ikke er andre trafikanter”.
- ”Smider kun frugtaffald ud af vinduet... nedbrydes lynhurtigt.... og kun på landet”.
- ”Frugtrester ser jeg ikke som affald”.

Undersøgelsen peger altså på, at rigtig mange af bilisterne slet ikke opfatter frugtrester og andet organisk materiale som affald. De synes, det er harmløst. Mange skelner eksplicit mellem organisk, som de smider ud af vinduet, og alt det andet, som de omhyggeligt samler ind. Disse bilister oplever selv, at de har høj moral. Det vil formentlig være en større pædagogisk opgave, at overbevise flertallet af bilisterne om, at æbleskroget altid hører til i posen inde i bilen.

DEL 2: HÅNDBTERING AF AFFALD INDE I BILEN

2.1. Affald, der bliver i bilerne, fordeles i poser og i fralægningsrum

Heldigvis bliver en del af affaldet inde i bilerne. Her foretrækker de fleste af bilisterne at komme affaldet i en pose inde i bilen. Enten tilbage i den emballage maden eller drikkevarerne kom i. Eller i en plastikpose, som bilisten selv har i bilen. Knap hver femte smider affaldet i bunden af bilen, mens kun hver 20. bruger bilens askebæger (fx til småt papiraffald og lignende). Se tabel 7.

Tabel 7
Sp: Hvad gør du typisk med det affald, du samler mens du kører bil?

	Alder			
	18-35 år	36-55 år	56+ år	Total
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Smider det i bunden af bilen	26,1%	15,7%	19,1%	20,1%
Samler det i emballagen (f.eks. slikpose, bagerpose eller lignende)	38,5%	35,9%	23,1%	34,2%
Putter det i en plastikpose	25,2%	36,7%	47,0%	34,8%
Smider det ud af bilen mens jeg kører	2,7%	1,0%	1,5%	1,7%
Putter det i bilens askebæger	7,4%	4,3%	2,8%	5,1%
Andet	,0%	6,4%	6,6%	4,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Base: Personer, der smider affald ud af bilen.

Det er bemærkelsesværdigt, at der er bilister der samler deres affald sammen – for så at smide det ud af bilvinduet. De udgør kun 1,7 % af besvarelsene, men alligevel!

I analysedataet har vi også set på, om der er kønsforskelle. Der er en tendens til, at kvinderne er mere ordentlige end mændene. De bruger i højere grad plastikposen og i langt mindre grad bunden af bilen.

Den samme forskel gør sig gældende, når vi ser på alder, hvilket kan ses af tabel 7 ovenfor. Men her er det især interessant, at de unge i langt højere grad bruger emballagen som affaldsbeholder end de ældre, der medbringer deres egne plastikposer til det.

Det tyder på to ting:

- Salgsstedet spiller en vigtigere rolle, når vi skal kommunikere til de unge, end når vi skal kommunikere til de ældre.
- De ældre planlægger og forbereder i højere grad deres håndtering af affaldet end de unge.

2.2. Der er ikke integrerede affaldsløsninger i danskernes biler

Respondenterne i undersøgelsen har gjort sig meget umage med at beskrive, hvordan dagens biler er indrettet. Og især om der i indretningen er steder at gøre af affaldet.

Bilisterne bruger især:

- Rummet mellem forsæderne. Ofte er der kopholdere eller andre former for fralægningsrum. Det foretrækkes tilsyneladende af de fleste bilister.
- Rummene i bunden af dørene i bilen. Både ved forsæder og bagsæder.
- Aflægningsrum foran gearstangen (under askebægeret).
- Skuffer under sæderne, i det omfang bilen er udstyret med dem.

Mange bilister har selv udviklet forskellige affaldsløsninger. De der nævnes oftest er:

- Rulle med affaldsposer, som ligger i bilen. Poserne fordeles rundt afhængig af, hvor langt der skal køres, og hvor mange der er i bilen. Mange hænger poserne rundt om ryggen på forsæderne eller på gearstangen – selvom det sidste IKKE kan anbefales, fordi det udgør en potentiel risiko for kørslen.
- Poser i bilens fralægningsrum. Langt de fleste lægger posen i de fralægningsrum i bilen, som de i øvrigt bruger til affald. For ikke at svine bilen til, men også fordi posen gør det langt lettere at tømme bilen for affald efter kørslen.
- Lille kurv eller spand, der bruges som affaldsspand. Flere bilister har tilsyneladende en indre Storm P og fastgør dem med dobbeltklæbende tape eller velcro til vognsider og vognbund.

Det eneste sted i bilen der konsekvent IKKE bruges til affald er handskerummet.

Konklusionen er, at der kun i meget ringe grad er tænkt egentlige affaldsløsninger med i indretningen af bilerne. Selvom moderne biler byder på mange fralægningsrum i forskellige størrelser, er de ikke indrettet specifikt til at håndtere affald.

Kun én respondent fortæller om en ekstra midterkonsol i bilen, der er indrettet specielt til affald. Den er let at tømme samt vand- og lufttæt, så affaldet ikke lugter inde i bilen. Bilen er en stor amerikansk firhjulstrækker.

2.3. Bilisterne har stor interesse i bedre løsninger til affald i bilerne

Undersøgelsen viser, at det store flertal af bilisterne ønsker løsninger, der holder affaldet inde i bilerne. Problemet med henkastet affald fra biler er et område, der virkelig optager bilisterne, og som de gerne selv vil hjælpes til at gøre noget ved.

Der er en usædvanlig høj besvarelse af undersøgelsens åbne spørgsmål. 663 respondenter – svarende til to tredjedele – har selv bidraget med konkrete tanker og forslag til løsninger, der skal mindske problemet. Og bilisterne svar er præget af stor detaljerighed og entusiasme.

Hele 883 har med egne ord beskrevet, hvordan det påvirker dem, at se affald i naturen. Det svarer til over 80% af respondenterne. Stort set alle svarer samstemmende, at det påvirker dem negativt, og at de synes det er en dårligt og hensynsløst, når vi smider affald. Det er tankevækkende, når 60% af bilisterne samtidig indrømmer selv, at have smidt forskellige typer af affald ud af deres biler.

Følgende citater er repræsentative for besvarelserne:

- Trist, grimt, ærgeligt for miljøet og øjet.
- Jeg bliver skuffet over mine medmennesker!
- Jeg bliver sur på dem, der gør det, men er jo ikke bedre selv.
- Det forstyrrer mit indtryk af naturen. Jeg samler ofte noget op og bringer det til en affaldskurv. Jeg synes det er en utolig dårlig vane vi danskere har, og den SKAL laves om!

I svarene reflekterer bilisterne over, hvad der ville hjælpe dem til en bedre adfærd, hvor affald blev inde i bilerne. Svarene deler sig overordnet på følgende fire typer af løsningsforslag. En del af respondenterne foreslår flere af dem samtidig:

- Der udvikles integrerede affaldsløsninger i nye biler. Det er en opgave for producenterne og det burde ikke volde større tekniske problemer. Affaldssystemet skal være vandtæt og let at bruge. Det skal være centralt placeret fx i midterkonsollen eller dørsiden. Langt de fleste konkrete forslag involverer plasticposer. Det er tydeligt, at bilisterne fortrækker, at affaldsløsningen indeholder en pose. Den sikrer, at affaldsbeholderen ikke svines til. Og det gør tømningen let og hygiejnisk.
- Der udvikles affaldsløsninger, som kan bruges i eksisterende biler. Miniaffaldsbeholdere til fx 4 liters frostposer og specielle affaldsposer, der kan hænge i bilen, går igen i mange af forslagene. Mange undrer sig også over, hvorfor det ikke er blevet den oplagte reklamegave for langt flere producenter og udsalgssteder? Mange drager paralleller til hunde høm-høm poserne og foreslår, at bilposerne kan hænge på samme måder de steder, hvor bilisterne køber ind.
- Bedre adgang til tømning af bilaffald. Drive-in skraldespande og tydelig skiltning af tømningmuligheder ved rastepladser foreslås.
- Kampagner. Det skal gøres socialt uacceptabelt af smide affald ud af bilerne, fx gennem holdningskampagner og opdragelse.

Del 3: RYGERE OG RYGEADFÆRD HOS BILISTER

3.1. Alle, der ryger i deres bil, har smidt cigaretskod ud af vinduet

10,5 % af bilisterne har smidt cigaretskod ud af bilen (se tabel 1 tidligere). Da 10,3 % af de danske bilister ryger i deres biler (se tabel 8) svarer det til, at stort set alle bilister, der ryger i deres biler, har smidt cigaretskod ud af bilvinduet.

		Antal	Pct.
Ryger du i bilen?	Ja	103	10,3%
	Nej	901	89,7%
	Total	1004	100,0%

Base: Personer, der kører bil, hvor de selv er chauffør.

Det gør cigaretskod til den type affald, som absolut flest af brugerne har smidt ud af bilen. Til sammenligning har "kun" 43,8% procent af samtlige bilister smidt frugtaffald ud af vinduet. Og fx "småt papir", som er det nærmeste vi kan sammenligne cigaretskod med, har "kun" 11,3 % af samtlige bilister fjernet via vinduet.

Spørger vi rygerne hvor ofte de afslutter cigareten ud af bilen, får vi bekræftet den kedelige vane. Næsten halvdelen af alle, der ryger i deres bil svarer, at de "ofte" eller "altid" smider deres cigaretskod ud af vinduet. Ingen anden type af affald bliver så konsekvent smidt ud af bilerne af brugerne. Og cigaretskoddene udgør entydigt det største adfærdsproblem blandt danske rygende bilister. Se tabel 9.

	Alder			
	18-35 år	36-55 år	56+ år	Total
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Altid	64,0%	30,8%	6,6%	34,2%
Ofte	13,7%	13,2%	13,0%	13,3%
En gang i mellem	8,8%	16,4%	10,7%	12,4%
Sjældent	7,0%	17,4%	12,6%	12,8%
Aldrig	3,6%	22,3%	56,9%	26,4%
Ved ikke	3,0%	,0%	,0%	1,0%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Base: Personer, der ryger i bilen.

Blandt de unge er den dårlige vane endnu mere udtalt. 64% af de rygende 18-35-årige bilister svarer, at de ”altid” smider cigaretskoddene ud af bilen. Og yderligere 13,7% procent gør det ofte. Blandt de unge er det nærmest normaladfærden, at dumpe skoddene på vejen.

3.2. Skoddene generer rygerne mindst, når de er udenfor bilen

Undersøgelsen tyder på, at rygerne faktisk selv generes af rygningen. Og at det er den primære forklaring på, at så mange bilister konsekvent smider skoddene ud af vinduet.

Som nævnt ryger 10,3 % af de danske bilister i deres biler. Til sammenligning ryger 16 % af danskerne hver dag (i følge Kræftens Bekæmpelse og en ny undersøgelse fra december 2009). Mange bilister fravælger altså i udgangspunktet, at ryge i deres bil.

De rygende bilister, der deltager i denne undersøgelse, uddyber forklaringen:

- Rygning lugter.
- Cigaretskoddene er ulækre.
- Rygesporene påvirker brugtprisen på bilen i nedadgående retning.

Og som vi kan se af tallene, så løser halvdelen af dem problemet, når skoddene ryger ud af bilen.

3.3. Lugttætte mobile rygeløsninger efterlyses

Der skal nemme og hygiejniske løsninger til, hvis cigaretskoddene skal blive i bilen. Rygerne efterlyser smartere askebægre.

Aksebægrene i mange biler har tilsyneladende to problemer:

- de er ikke effektive, når cigareten skal slukkes. Resultatet er, at det lugter.
- de er besværlige – og ulækre – at tømme.

Det bør løses. Enten ved nye og mere effektive typer af indbyggede askebægre. Eller, som flere peger på: løse askebægre, der slukker cigareten effektivt, som kan monteres i bilen og smides direkte i skraldespanden bagefter. Nemt, lugtfrit og hygiejnisk.

BILAG

Hvem er de, de danske bilister?

Ifølge analysen, kører knap 80% af alle danske bilister selv bil mindst en gang om ugen, og de kører i gennemsnit 16.684 km om året. Mændene kører både oftest og mest. Faktisk kører 85% af mændene mindst en gang om ugen, og de kører i snit 19.000 km om året. 70% af kvinderne kører mindst en gang om ugen og de kører i snit 14.000 km om året. Se tabel 10 og 11.

Går vi mere i detaljer kan vi se, at det ikke overraskende er de 36-55 årige, der kører mest. Og københavnerne kører lidt mindre end resten af danskerne. Det sidste formentlig fordi pendlerafstandene er kortere i hovedstadsområdet. Alt i alt kører vi millioner af km hvert år på de danske veje, og vi opholder os 1000vis at timer i vores biler på vejen fra a til b.

Tabel 10
Sp: Hvor ofte kører du i bil, hvor du selv er chauffør?

	Køn					
	Mand		Kvinde		Total	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Dagligt	376	66,5%	282	50,5%	659	58,6%
Ugentligt	107	18,8%	111	19,8%	217	19,3%
Månedligt	25	4,5%	31	5,6%	56	5,0%
Sjældnere	27	4,7%	44	7,8%	70	6,2%
Aldrig	31	5,5%	90	16,2%	121	10,8%
Ved ikke	0	,0%	1	,2%	1	,1%
Total	566	100,0%	559	100,0%	1125	100,0%

Base: Personer på 18 år eller derover i hele landet.

9% af bilisterne kører mere end 30.000 km om året og er altså dem, der bruger flest timer i deres biler. En stor del af disse tilhører formentlig også gruppen af ”professionelle” bilister. Det vil sige fx kørende sælgere og chauffører

Tabel 11
Sp: Ca. hvor mange kilometer kører du om året?

	Køn					
	Mand		Kvinde		Total	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
1 - 5000	85	15,9%	164	34,9%	249	24,8%
5001 - 10.000	76	14,2%	79	17,0%	155	15,5%
10.001 - 20.000	213	39,8%	131	28,0%	344	34,3%
20.001 - 30.000	100	18,6%	66	14,1%	166	16,5%
Mere end 30.000	62	11,6%	28	6,1%	90	9,0%
Total	535	100,0%	469	100,0%	1004	100,0%

Base: Personer, der kører bil, hvor de selv er chauffør.

Den primære kilde til affald i bilen er det, vi spiser og drikker undervejs. Ca 10% af bilisterne indtager et egentligt måltid mindst en gang om ugen i bilen. Se tabel 12.

Tabel 12		Pct.
Hvor ofte indtager du et eller flere måltider i bilen?	5-7 dage om ugen	1,4%
	2-4 dage om ugen	3,7%
	1 dag om ugen	3,9%
	1-3 dage om måneden	12,7%
	Sjældnere	45,4%
	Aldrig	32,8%
	Total	100,0%

Base: Personer, der kører bil, hvor de selv er chauffør

Frokosten er det måltid, der oftest bliver indtaget i bilen. Hertil kommer mellemmåltider og snacks, som en meget stor del af bilisterne indtager i deres biler. Se tabel 13.

Tabel 13		Pct.
Hvilke måltider indtager du typisk i bilen?	Morgenmad	11,8%
	Frokost	29,6%
	Aftensmad	6,9%
	Mellemmåltid/ snack	75,4%
	Total	100,0%

Base: Personer, der indtager et eller flere måltider i bilen.

I tabel 14 nedenfor er det muligt at se hvad og hvor tit, bilisterne indtager forskelligt spiseligt og drikkeligt i deres biler.

Tabel 14
Sp: Hvor ofte spiser og/eller drikker du eller andre passagerer nedenstående i bilen?

		Antal	Pct.
Medbragt madpakke	Dagligt	30	3,0%
	Ugentligt	37	3,7%
	Månedligt	97	9,6%
	Sjældnere	375	37,4%
	Aldrig	457	45,6%
	Ved ikke	7	,7%
	Total	1004	100,0%
Fast food (f.eks. burgere, pølser eller sandwich købt på vejen)	Dagligt	1	,1%
	Ugentligt	47	4,7%
	Månedligt	128	12,7%
	Sjældnere	376	37,5%
	Aldrig	447	44,6%
	Ved ikke	4	,4%
	Total	1004	100,0%
Kaffe/the/kakao i engangs-emballage	Dagligt	47	4,7%
	Ugentligt	57	5,7%
	Månedligt	120	11,9%
	Sjældnere	336	33,5%
	Aldrig	437	43,5%
	Ved ikke	7	,7%
	Total	1004	100,0%
Sodavand/kildevand	Dagligt	76	7,6%
	Ugentligt	226	22,5%
	Månedligt	286	28,5%
	Sjældnere	291	29,0%
	Aldrig	120	12,0%
	Ved ikke	5	,5%
	Total	1004	100,0%
Chips/snacks	Dagligt	2	,2%
	Ugentligt	40	4,0%
	Månedligt	97	9,7%
	Sjældnere	323	32,1%
	Aldrig	537	53,5%
	Ved ikke	6	,6%
	Total	1004	100,0%
Frugt	Dagligt	60	6,0%
	Ugentligt	199	19,9%
	Månedligt	248	24,7%
	Sjældnere	336	33,5%
	Aldrig	155	15,5%
	Ved ikke	6	,6%
	Total	1004	100,0%
Is	Dagligt	0	,0%
	Ugentligt	16	1,6%
	Månedligt	72	7,2%
	Sjældnere	442	44,1%
	Aldrig	467	46,5%
	Ved ikke	6	,6%
	Total	1004	100,0%
Slik/chokolade	Dagligt	27	2,7%
	Ugentligt	162	16,2%
	Månedligt	281	28,0%
	Sjældnere	379	37,8%
	Aldrig	148	14,7%
	Ved ikke	6	,6%
	Total	1004	100,0%

Base: Personer, der kører bil, hvor de selv er chauffør

Respondenterne i undersøgelsen svarer stort set til befolkningens sammensætning hvad angår alder, køn, geografisk spredning og uddannelsesmæssig baggrund.

Baggrundsinformation			
		Antal	Pct.
Køn	Mand	535	53,3%
	Kvinde	469	46,7%
	Total	1004	100,0%
Alder	18-35 år	301	30,0%
	36-55 år	399	39,7%
	56+ år	304	30,3%
	Total	1004	100,0%
Regionerne	Region Hovedstaden	287	28,6%
	Region Sjælland	150	15,0%
	Region Syddanmark	219	21,9%
	Region Midtjylland	236	23,5%
	Region Nordjylland	110	11,0%
	Total	1004	100,0%
Uddannelse	Grundskole/Stud/HF/HH	243	24,2%
	Erhvervsuddannelse + Kort videregående udd.	376	37,5%
	Høj udd. mellem+lang	385	38,3%
	Total	1004	100,0%

Base: Personer, der kører bil, hvor de selv er chauffør

Metode og gennemførelse

Undersøgelsen af gennemført i form af online interview vha. CAWI (Computer Assisted Web Interviewing) i perioden fra 18. – 21. december 2009.

Dataindsamlingen og den tekniske del af undersøgelsen er gennemført af WEBPOL i overensstemmelse med de gældende ESOMAR standarder.

Målgruppen for undersøgelsen er personer i alderen 18 år eller derover, som har adgang til Internettet og kører bil, hvor de selv er chauffør.

Stikprøven/mængden af respondenter, hvortil spørgeskemaet er udsendt, er genereret fra WEBPOLs omfattende respondentbase, ved kvotestyret tilfældig udvælgelse af et repræsentativt udsnit af målgruppen.

Undersøgelsens bruttostrikprøve har bestået af 2.001 inviterede personer i målgruppen. Heraf har de 1.125 deltaget i undersøgelsen inden for det fastlagte tidsrum. Det giver en besvarelsesprocent på 56,2%. I forbindelse med det enkelte interview, er det tjekket, om respondenter faktisk er bilist. Her blev yderligere 121 respondenter sorteret fra. Undersøgelsens resultater baserer sig derfor på 1004 respondenteres besvarelser.

Der er gennemført en vejning af datamaterialet, i overensstemmelse med fordelingen af WEB-DK på hhv. køn, alder og geografi.

Spørgeskema

Målgruppe: 18år+, bil i husstanden/ bilister, hele landet.

Mål for antal interview: 1000.

SPM 1 (SP)

Hvor ofte kører du i bil, hvor du selv er chauffør?

Både privat og i forbindelse med arbejde

Dagligt

Ugentligt

Månedligt

Sjældnere

Aldrig

→ AFSLUT

Ved ikke

SPM 2 (numerisk)

Ca. hvor mange kilometer kører du om året?

Angiv: _____

SPM 3 (SP i grid)

Hvor ofte spiser og/eller drikker du eller andre passagerer nedenstående i bilen?

<i>Udsagn randomiseres</i>	Dagligt	Ugentligt	Månedligt	Sjældnere	Aldrig	Ved ikke
Medbragt madpakke						
Fast food (f.eks. burgere, pølser eller sandwich købt på vejen)						
Kaffe/ the/ kakao i engangsemballage						
Sodavand/ kildevand						
Chips/ snacks						
Frugt						
Is						
Slik/ chokolade						

SPM 4 (SP)

Hvor ofte indtager du et eller flere måltider i bilen?

5-7 dage om ugen

2-4 dage om ugen

1 dag om ugen

1-3 dage om måneden

Sjældnere

Aldrig

→ Gå til SPM 6

SPM 5 (MP)

Hvilket måltid indtager du typisk i bilen?

Morgenmad
Frokost
Aftensmad
Mellemmåltid/ snack

SPM 6 (MP)

Hvilke, hvis nogen, af følgende stykker affald har du smidt ud af bilen?

Her menes affald som du ikke har smidt i en skraldespand.

Udsagn randomiseres

Småt papir (f.eks. fra slik, chokolade, boner, parkeringsbilletter mv.)
Fastfoodemballage (f.eks. fra burgere, pizzabakker, bagerpose mv.)
Fruftaffald (f.eks. æbleskrog og bananskræl)
Ispind
Cigaretskod
Cigaretpakke
Tømme askebæger
Tyggegummi
Avis
Plastikpose
Dåse/ plastflaske
Glasflaske
Andre ting, notér: _____
Ingen af ovenstående **→ GÅ TIL SPM 11**

SPM 7 (SP)

Hvor ofte smider du affald ud af bilen, mens du kører?

Med affald menes f.eks. æbleskrog, tyggegummi, slikpapir, cigaretskodder eller papkrus.

Altid
Ofte
En gang i mellem
Sjældent
Aldrig **→ GÅ TIL SPM 11**
Ved ikke

SPM 8 (SP)

Hvor har du senest smidt affald ud af bilen?

Ved et lyskryds
Ved en til-/frakørselsrampe
På en rasteplass eller i rabatten
Mens jeg kørte igennem en skov
Mens jeg kørte på en landevej
Mens jeg kørte på en motorvej
Andre steder

SPM 9 (SP – OBS!!! Hvis ”Altid” i spm. 7 gå da til spm. 10)

Hvad gør du typisk med det affald, du samler mens du kører bil?

Smider det i bunden af bilen
Samler det i emballagen (f.eks. slikpose, bagerpose eller lignende)
Putter det i en plastikpose
Smider det ud af bilen mens jeg kører
Putter det i bilens askebæger
Andet

SPM 10 (SP)

Hvorfor smider du affaldet ud af vinduet?

Det er det nemmeste
Det generer ikke nogen
Der er nogen der samler det op
Det er ulækkert at have i bilen
Der er ikke noget sted i bilen til at gøre af det
Andre årsager
Ved ikke

SPM 11 (SP)

Er bilen indrettet, så der er et naturligt sted at gøre af det affald, som du samler under kørslen?

Ja
Nej

Ingen tilbageknop ved spørgsmål 12

SPM 12 (åbent spørgsmål – stilles til dem der svarer JA i spm. 11)

Beskriv hvordan din bil er indrettet, således at der er et naturligt sted at gøre af det affald, som du samler under kørslen?

Notér: _____

Ved ikke

SPM 13 (åbent spørgsmål – OBS!!! Hvis ”Aldrig” i spm. 7 gå da til spm. 14)

Hvad der skal til for, at du ikke smider affald ud af bilen? Notér gerne dine ideer...

Notér: _____

Ved ikke

SPM 14 (SP)

Ryger du i bilen?

Ja

Nej → **GÅ TIL SPM 17**

Ingen tilbageknop ved spørgsmål 15

SPM 15 (SP)

Hvor ofte smider du dine cigaretskodder ud af bilen?

Altid

Ofte

En gang i mellem

Sjældent

Aldrig → **GÅ TIL SPM 17**

Ved ikke → **GÅ TIL SPM 17**

Ingen tilbageknop ved spørgsmål 16

SPM 16 (SP)

Hvad der skal til for, at du ikke smider cigaretskodder ud af bilen? Notér gerne dine ideer...

Notér: _____

Ved ikke

Ingen tilbageknop ved spørgsmål 17

SPM 17 (åbent spørgsmål – stilles til alle)

Beskriv med dine egne ord hvordan det påvirker dig at se affald i naturen?

Langs vejene, i rabatten, på rastepladser og lignende steder.

Notér: _____

Ved ikke